

Asia: VN/18359/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kaivostoiminnasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaivosasetuksen päivittäminen liittyy aiemmin toteutettuun kaivoslain uudistamiseen. Asetukseen esitetään tarkentavia säännöksiä esimerkiksi kaivostoiminnan lopettamisesta, vuosittaisista yleisölle avoimista tilaisuuksista sekä asian selvittämisestä ja yhteistyömenettelystä saamelaiden kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella.

Lapin kauppakamari kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Kaivostoimintaan liittyvän sääntelyn uudistaminen niin, että se tukee kestävän kaivostoiminnan harjoittamisen edellytyksiä, on äärimmäisen tärkeä Lapin ja koko sen elinkeinokentän kehittymiselle.

Nyt toimivien kaivosten lisäksi Lapissa on suunnitteilla kaivoshankkeita, jotka kestävästi toteutettuna tuovat merkittäviä positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia sekä elinvoimaa. Malminetsintätoiminta on aktiivista, Suomen malminetsinnästä noin 80 % tapahtuu Lapissa.

Kaivostoiminnan ja louhinnan liikevaihto Lapissa 2023 oli 807 miljoonaa euroa ja suora työllisyys noin 2100 henkilötyövuotta. Kaivostoiminnan verojalanjälki Lapissa on merkittävä. Malminetsintä ja kaivostoiminta on lisäksi laajan arvoketjun alku. Mineraalisektori, joka sisältää niin malminetsintävaiheet, kaivostoiminnan sekä näihin liittyvän palvelu- ja alihankintatoiminnan sekä metallien jalostuksen, on keskeinen Lapin elinkeinoelämän ja aluetalouden tukijaloista.

Nyt lausunnoilla olevassa asetuksessa määritelty avoimien tilaisuuksien järjestäminen ja tiedottaminen on yleisesti erittäin kannatettavaa ja perusteltua, ja niitä voi määritellä asetuksen tasolla. Käytännössä esimerkiksi Lapissa toimivat kaivos- ja malminetsintäyhtiöt järjestävät jo

vuorovaikutusta varsin hyvin, esimerkiksi avoimien ovien päiviä ja keskustelutilaisuuksia, ja niistä tiedotetaan laajasti.

Asetuksessa määritellään lisäksi tarkemmin muun muassa uudistetun kaivoslain mukaisia lupahakemuksia sekä velvoitetta laatia lupahakemuksien yhteydessä vaikutusarvio saamelaiden oikeuksien, kulttuurin ja elinkeinon harjoittamiseen liittyen. Luvan hakijan olisi tehtävä erityinen selvitys sekä kaivostoiminnan että malminetsinnän luvitusvaiheessa hankkeista, jotka sijoittuvat saamelaiden kotiseutualueelle sekä hankkeista, jotka sijoittuvat kotiseutualan ulkopuolelle, mikäli toiminnalla on huomattava merkitys saamelaiden oikeuksien kannalta.

Lisäksi toiminnanharjoittajan tulisi laatia arvio toiminnan vaikutuksista saamelaiskulttuurin eri osa-alueille (poronhoito, metsästys, kalastus keräily, käsityöt), sekä yhdessä alueen muiden vastaavien lupien, sekä alueen muiden maankäyttökäyttömuotojen kanssa. Ehdotamme että tähän yhteyteen lisätään esimerkiksi kirjaus ”saatavilla olevien tietojen valossa”. Tämä on perusteltua, koska muiden toimijoiden toiminnasta on joskus käytännössä mahdotonta saada hyvin yksityiskohtaista tietoa.

Lapin kauppakamarin mielestä malminetsintä tulisi nähdä tutkimustoimintana ja sen luvituksen osalta selvitysvaatimusten tulisi olla kohtuullisempia.

Lapin kauppakamari toteaa, että nyt jätetty tulkinnanvara on haaste ja lisää epävarmuutta siitä, mille alueille malminetsintää suunniteltaessa erityisiä selvityksiä tulee tehtäväksi. Tarvittaisiin selkeämpi määrittely ja rajausta siitä, millä alueella sijaitsevia hankkeita selvitysvelvoite koskee. Lapin kauppakamarin mielestä erityiset saamelaiskulttuuriin ja saamelaiselinkeinoihin liittyvät selvitysvaatimukset tulisi rajata koskemaan saamelaiden kotiseutualuetta ja esimerkiksi hankkeita, jotka rajautuvat suoraan kotiseutualueeseen.

Lapin kauppakamari korostaa, että saamelaisen kulttuurin ja kielen turvaaminen on tärkeä ja arvokas asia. Samalla tulee kuitenkin varmistaa, että esimerkiksi malminetsinnälle, joka on elinkeinotoimintaan liittyvää tutkimustoimintaa, ei aseteta ylimoitettuja selvitysvelvoitteita. Malminetsinnän tulisi olla mahdollista koko Lapin alueella.

Baas Hanna
Lapin kauppakamari